Ленинча МЕҲНАТ вахтасида

УЛУҒ САНАНИ МУНОСИБ СОВҒАЛАР БИЛАН КУТИБ ОЛАМИЗ

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

16 ЙИЛ ЧИҚИШИ

№ 168 (4159).

26 АВГУСТ СЕШАНБА 1969 ЙИЛ

Баҳоси 2 тийин

УТТИЗ ИККИ ЦЕНТНЕР УЧУН

Янгийўл районидаги «Ўзбекистон ССР 30 йиллиги» колхозининг Отахон Тешабоев бошлиқ бригада заршунослари кўкламда 105 гектар ерга уруғ қадашган эди. Шу кунларда деҳқон меҳрига қонаётган ғўза ниҳоллари кун сайин яшнаяпти ва яхши ҳосил тўпламоқда. Ҳар туп ғўзада 7—8 тадан кўсак, 10—12 тадан гул санаш мумкин.

Моҳир механизатор Акбарали Умаров кунига 10—12 гектар майдондаги ғўзани культивациядан чиқармоқда. Ғўзаларни суғоришда кекса сувчилардан Қодирали Сейрамов, Зокир Одилов ва Абдуқаҳҳор Абдураззоқов ўртоқларнинг ҳиссалари катта.

А. ХАНАЕВ.

ЎРИМ ИЛҒОРЛАРИГА ҚИЗИЛ БАЙРОҚЛАР

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети 1969 йилги ғалла ҳосилини ўриб-йиғиб олиш, давлатга дон топшириш, уруғлик фонди жамғариш ва донни ташиб олиш юзасидан республика областлари, районлари, совхозлари ва автоколонналари ўртасидаги социалистик мусобақанинг якунларини қараб чиқдилар. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг кўчма Қизил байроқлари қуйидагиларга берилди.

Тошкент областига (область партия комитетининг секретари **Абдураззоқов,** область ижроия комитетининг раиси **Шайхов,** область қишлоқ хўжалик бошқармасининг бошлиғи **Аракелян,** область совхозлар трестининг директори **Сотиболдиев,** «Узсельхозтехника» область бирлашмасининг раиси **Мамонтов,** дон маҳсулотларини реализация қилиш базасининг директори **Баҳромов** ўртоқлар). Бу область давлатга дон сотиш планини 192 процент бажарган. Шу жумладан кейинги ўн кунликда йиллик планга нисбатан 24,1 процент миқдорида дон топширган. Байроқ Сирдарё областидан олиб берилди.

Шунингдек, республика кўчма Қизил байроғи, Самарқанд областининг Ғаллаорол районига, Қашқадарё областидаги Охунбобоев номли совхозга, Қарши область автомобиль трестининг Ғузордаги 17-автобазаси терма автоколоннасига берилди.

Ғалла ўрим-йиғими давлатга дон топшириш ва дон ташиш илғорларини мукофотлаш учун Тошкент область ижроия комитетига 500 сўм, Ғаллаорол район ижроия комитетига 300 сўм, Қашқадарё областидаги Охунбобоев номли совхозга 200 сўм ва Ўзбекистон ССР автомобиль транспорти ҳамда тош йўллар министрлигининг Ғузордаги 17-автобазаси терма автоколоннасига 200 сўм ажратилди.

ОҚ ЙЎЛ, МЕХАНИЗАТОР ҚИЗЛАР!

Охунбобоев номли колхоз маданият уйи ҳар қачонгидан ҳам гавжум. Бу ерга механизаторлар тайёрлов курсларини муваффақиятли битириб чиққан ёш хотин-қиз механизаторлар тўпланишган. Улар бу ерга машҳур механизатор, Ленин мукофотининг лауреати, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Турсуной Охунова билан учрашишга ва улуғ доҳиймиз Владимир Ильич Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги олдидан олиб борилаётган ўзаро социалистик мусобақани кучайтирган ҳолда пахта терими мавсумида ҳар йилгидан ҳам кўп «оқ олтин» териб бериш юзасидан ўз зиммаларига оширилган мажбуриятлар олиш учун тўпланганлар.

Механик-ҳайдовчилар курсини битириб чиққан хотин-қизлар йиғилишини Бўка район партия комитетининг биринчи секретари ўртоқ Т. Ражабов очар экан, бундай дейди:

— Сизларни аввало механизаторлик касбини тўла эгаллаб пахта далаларига йўл олаётганлигингиз билан чин кўнгилдан табриклайман. Ҳа демай, пахта далаларида ўз машиналарингиз билан ишга чиқасизлар. Қудратли терим машиналари сизларнинг измингизда бўлади. Маълумки, бу йил районимизда етиштирилган пахта ҳосилининг 80 проценти «зангори кема»лар ёрдамида териб олинади. Бу ишда сизларнинг ғайрат-шижоат кўрсатиб меҳнат қилишингизга, улкан «оқ олтин» хирмонига муносиб ҳисса қўшишингизга ишончимиз комил. Пахтакорларимизнинг оғирини енгил қилишда, пахта таннархини арзонлаштиришда намуна бўларли ишларни амалга оширишингизга тилакдошмиз.

Шундан сўнг сўз Акмал Икромов номли қишлоқ профессионал-техника билим юртининг директори М. Жабборовга берилади. У билим юрти ташкил этилгандан бери ўтган етти йил давомида 5000 га яқин йигит-қизлар механизаторлик касбини эгаллаб колхоз, совхоз пахта далаларида фидокорона меҳнат қилаётганликлари ҳақида фахрланиб гапиради. Шу билан бирга билим юртининг район колхоз, совхозларида ташкил этилган бўлимларни битириб чиқаётган оташқалб хотин-қизларнинг ишларида зафарлар тилади.

Йиғилишда сўзга чиққан турсунойчи механизаторлардан бири Хайрихон Сайфиддинова тўлқинланиб гапиради.

— Мен ўрта мактабда ўқиб юрган чоғларимдаёқ механизатор бўлишни орзу қилардим. Шунинг учун ҳам мактабни битирдим-у, механизаторлар тайёрлов курсига йўл олдим. Ўқиш давомида терим агрегатларини бошқариш билан техника сирларини пухта ўргандим. Механизатор дугоналарим олдида бу йил ўз машинам билан 70 тоннадан ортиқ «оқ олтин» теришга сўз бераман. Шунингдек, йиғилишда Свердлов номли, «Партия XXII съезди», Ҳамза номли колхозлардаги курсларни битириб чиққан механизатор қизлардан Т. Чиннибекова, М. Омонова, Р. Ниёзовалар ҳам бу йил ўз агрегатлари билан мавсумда 60-70 тоннадан ошириб пахта териб беришга аҳд қилдилар.

Машҳур механизатор, Ленин мукофотининг лауреати, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Турсуной Охунова сўзга чиқиб, курсни битирувчиларни дўстона табриклайди ва бундай дейди:

— Республикамизда пахта терими ишлари йил сайин механизация зиммасига юкланмоқда. Ўтган йили колхоз, совхоз далаларида 27 мингга яқин «зангори кема» кўплаб кўрак териш ва кўсак чувиш машиналари ишлади. Бу машиналарнинг кўпини сиз ва биз каби хотин-қиз механизаторлар бошқаришяпти. Лекин ҳали ҳам пахта далаларида ишлаш учун механизатор хотин-қиз кадрлар етарли эмас. Шу сабабли бу йил СССР Министрлар Совети «Хотин-қизларни қишлоқ хўжалигида малакали меҳнатда иштирок этишга янада кўпроқ жалб қилиш тўғрисида» махсус қарор қабул қилди. Бу қарор партия ва ҳукуматимизнинг биз хотин-қиз механизаторларга кўрсатаётган катта ғамхўрлигидир. Бу ғамхўрликка жавобан биз механизаторлар янада унумли ишлашимиз, сафимизни йил сайин кенгайтириб боришимиз лозим. Мен сизларга ана шу ишларни амалга оширишингизда катта муваффақиятлар тилайман.

Йиғилиш охирида курсни битириб чиққан 120 турсунойчи механизатор хотин-қиз бир овоздан бу йилги пахта терими мавсумида ўз зиммаларига оширилган мажбуриятлар олиб меҳнат қилажакларини билдирдилар.

З. ОТАХОНОВ.

Суратда: механизаторлар курс ини тамомлаб чиққан бир группа қизлар. А. АБАЛЯН фотоси

МЕҲНАТКАШЛАР ДАСТУРХОНИГА

«Бўзсув» уруғчилик совхозининг азамат сабзавоткорлари улуғвор беш йилликнинг тўртинчи йилида сара сабзавот уруғи етиштириш билан бирга шаҳарлик меҳнаткашлар дастурхонига 1500 тонна сабзавот маҳсулотлари юборишга ҳам аҳд қилишган. Сабзавоткорлар даласида шу кунларда маҳсулот топшириш қизғин. Улар ҳар куни тайёрлов пунктларига 15—16 тонна помидор ва бошқа сабзавот маҳсулотлари етказиб беришмоқда. Шаҳарликларга мўл-кўл сабзавот маҳсулотлари етиштириб беришда Карим Ашрапов ва Шавкат Эмиралиев бошлиқ комплекс-механизациялашган звено аъзолари пешқадамлик қилмоқдалар.

Х. ЙЎЛДОШЕВ,
Калинин райони.

ЕМ-ХАШАК МЎЛ БЎЛСИН

ОБЛАСТЬ РАЙОНЛАРИДА ДАҒАЛ ХАШАК ТАЙЁРЛАШ ВА СИЛОС БОСТИРИШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА 1969 ЙИЛ 25 АВГУСТГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ

Биринчи устун — районлар; **иккинчи устун** — дағал хашак жамғариш плани; **учинчи устун** — тайёрланганн; **тўртинчи устун** — планнинг бажарилиш проценти; **бешинчи устун** — силос бостириш мажбурияти; **олтинчи устун** — бостирилган силос; **еттинчи устун** — планнинг бажарилиш проценти.

Оққўрғон	18354	12942	70,5	51000	38437	75,4
Бекобод	12696	8742	68,9	21000	8208	39,1
Бўстонлиқ	23996	16616	69,2	17000	—	—
Бўка	19430	16310	83,9	36000	15946	44,3
Юқори Чирчиқ	26822	24714	92,1	43000	35909	83,5
Калинин	17835	13553	76,0	37000	14233	38,5
Оржоникидзе	11416	9600	84,1	32000	4695	14,7
Ўрта Чирчиқ	37283	30337	81,4	56000	13039	23,3
Янгийўл	29139	21235	72,9	57000	29331	51,5
Область бўйича:	196971	154049	78,2	350000	159798	45,7

ЁЗНИНГ сўнгги ойи — август тугамоқда. Эрта-индин куз фаслининг биринчи ойи — сентябрь бошланади. Ҳали пахтакорларимиз, чорвадорларимиз, сабзавоткорларимиз олдида қилинадиган ишлар жуда кўп. Пахтадан мўл ҳосил етиштириш учун парвариш ишларини қизғин давом эттиришимиз керак, йиғим-теримга тайёргарлик кучайтириб юборилиши зарур. Сабзавоткорлар меҳнаткашларни ўз маҳсулотлари билан мўл-кўл таъминлашга даъват этилганлар. Ана шундай паллада чорвадорлар олдида ўз вақтида амалга оширилиши зарур бўлган муҳим вазифалар турибдики, чорвачиликни ривожлантириш, унинг маҳсулдорлигини ошириш ана шу вазифаларнинг қай даражада бажарилишига боғлиқ.

Илғор колхоз ва совхозларда ўтган қишнинг аччиқ сабоқлари ҳисобга олиниб, эрта кўкламданоқ ем-хашак тайёрлашга ва силос учун экилган маккажўхориларнинг парваришини яхшилашга ҳаракат қилинмоқда. Бундай жойларда шу кунларда маккажўхорининг кўкпоясидан кўплаб силос бостириляпти ва қишлов учун пухта замин тайёрланмоқда. Шу билан бирга пешқадам хўжаликларда беда, ҳашаки лавлаги ва чорва моллари ейдиган бошқа озуқаларни етарли миқдорда жамғариш тадбирлари кўрилаётир.

Бу йил областимизда 196 минг 971 тонна дағал хашак тайёрланиши, 350 минг тонна силос бостирилиши керак. Ҳозирги маълумотлар бу топшириқ умуман қониқарли бажарилаётганлигини кўрсатса ҳам, аммо айрим хўжаликларда дағал ем-хашак тайёрлаш, айниқса, силос бостириш талабга тўла жавоб бермайди. Чорвачилиги ҳал қилувчи соҳалардан бири ҳисобланган Оржоникидзе район хўжаликларида силос бостириш топшириғи энди 15 процентга яқин бажарилганлиги район партия комитети, район ижроия комитети ва район ишлаб чиқариш бошқармаси раҳбарлари ҳамон мўл-кўл ем-хашак тайёрлаш юзасидан амалий тадбирлар белгиламаётганликларини кўрсатади. Шунингдек Урта Чирчиқ районида ҳам силос бостириш жуда сусткашлик билан олиб борилмоқда. Бекобод, Бўка, Калинин районларидаги кўпгина хўжаликларда ҳам силос бостириш қизғин тус олмаган. Бу районлардаги айрим хўжаликларнинг раҳбарлари силос бостириш суръатининг пастлигини ҳар хил сабаблар билан хаспўшлашга ҳаракат қилаётирлар. Ана шу районлар партия ва совет органларининг раҳбарлари эса бундай кишиларнинг юзаки гапларига ишониб, хотиржам бўлиб қолмоқдалар.

Куз кунлари тобора қисқариб бормоқда. Илгари бир ҳаракат қилинган бўлса, ҳозир ана шу ҳаракатимизни икки-уч ҳисса тезлаштиришимиз, бедаларни ўз вақтида ўриш, ўрилган майдонларни вақтида суғоришни белгиланган муддатларда ўтказишимиз зарур. Шу билан бирга ўрилган бедаларни ўз вақтида ғарамлаб, уларнинг тўйимлилигини тўла сақлаб қолиш тадбирларини кўришимиз зарур.

Ҳозирги пайт силос бостиришни ҳартарафлама кучайтирадиган давр. Шунинг учун ҳар бир колхоз ва совхозда силос ўришда ишлаётган комбайнларнинг тўхтовсиз ҳаракат қилишини, ўрилган силосни ўз вақтида ташилишини таъминлаш учун зарур бўлган ҳамма чораларни кўриш керак. Силосда ишлаётган тракторчилар, шоферлар ва чорвадорларга унумли меҳнат қилишлари учун қулай шароит яратиб бериш колхоз ва совхозлар раҳбарларининг энг муҳим вазифаларидир.

Ёз тугаб, куз бошланаётган ҳозирги кунларда чорва қишлови учун етарли миқдорда ем-хашак тайёрлаб қўйиш муҳим вазифалардандир. Бу вазифа муваффақиятли бажарилгандагина моллар семиз бўлади, чорвачилик маҳсулдорлиги ошади, хўжаликларнинг даромади кўпаяди.

Чорвадор ўртоқлар, мўл-кўл ем-хашак жамғариб қўйишга эришайлик!

ИЛҒОР УЧАСТКА

ЯНГИЙЎЛ. Киров номли колхознинг Мирҳолиқ Эсиркепов бошлиқ 3-участкаси пахтакорларининг аҳди катта. Улар беш йилликнинг тўртинчи йилида 250 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 30 центнердан «оқ олтин» кўтариш учун курашаяптилар. Ҳозир улар меҳнат қилаётган пайкалларда мўлжалдаги ҳосил етиштирилмоқда.

Э. ЭРНАЗАРОВ.

Сувчи—ғўзани яшнатувчи

ҲАЙДАР Тожибоев Янгийўл районидаги «Интернационал» колхозида 30 йилдан бери сувчилик қилади. У аъзо бўлган Турсунбой Қамолов бошлиқ звенода бу йил 32 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 29 центнердан «оқ олтин» етиштириш учун курашилмоқда. Суратда: илғор сувчи Ҳайдар Тожибоев.

А. АБАЛЯН фотоси.

КОЛХОЗЧИЛАРНИНГ БУТУНИТТИФОҚ СЪЕЗДИ ОЛДИДАН

Ўзбекистонда колхозчиларнинг учинчи Бутуниттифоқ съездига тайёргарлик бошланиб кетди. Бутуниттифоқ съездига «Ленинча кооперативлаштириш планининг тантанаси» деган шиор остида тайёргарлик кучайтирилмоқда. Деҳқонлар ва чорвадорлар тарихий санани муносиб ишлар билан кутиб олиш — давлатга пахта, гўшт ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари сотиш юзасидан олган социалистик мажбуриятларини бажариш учун интилмоқдалар.

Ўзбекистон ССР қишлоқ хўжалиги министрлигида ЎзТАГ мухбирига қуйидагиларни айтишди: колхоз вакилларининг район йиғилишлари ва область конференцияларини ўтказишга тайёргарлик кўрилишига оператив раҳбарлик қиладиган штаб тузилди. Бу йиғилиш ва конференцияларда қишлоқ хўжалик артели янги Уставининг лойиҳаси муҳокама қилинади, делегатлар сайланади.

Колхозчиларнинг 1935 йилда бўлиб ўтган иккинчи съездидан кейин ўтган давр ичида республика колхозлари эришган муваффақиятларни умумлаштириш мўлжалланмоқда.

Утган йиллар мобайнида колхоз қишлоғи ҳаётида жуда катта ўзгаришлар юз берди. Қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш кескин даражада кўпайди, меҳнат унумдорлиги бир неча баравар ортди. Қишлоқ хўжалиги қудратли техникага эга бўлди. Колхозларнинг ерларида кўпдан-кўп каналлар ва коллекторлар қазилди. Қишлоқ маданияти мисли кўрилмаган даражада ўсди. Ана шу муваффақиятларнинг ҳаммасини Ўзбекистон ССР халқ хўжалиги ютуқлари виставкасидаги махсус экспозицияда, шунингдек колхоз, район ва область виставкаларида акс эттиришга қарор қилинди.

Колхоз ҳаракатининг ветеранлари, қишлоқнинг атоқли кишилари, қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқариши новаторлари билан меҳнаткашларнинг учрашувларини уюштириш ҳам мўлжаллаб қўйилди. Колхоз тузумининг ғалабаларига доир фильмлар фестивали ўтказилади, махсус адабиёт нашр қилинади, колхоз тузуми ғалабасига бағишланган чиройли плакатлар тайёрланади.

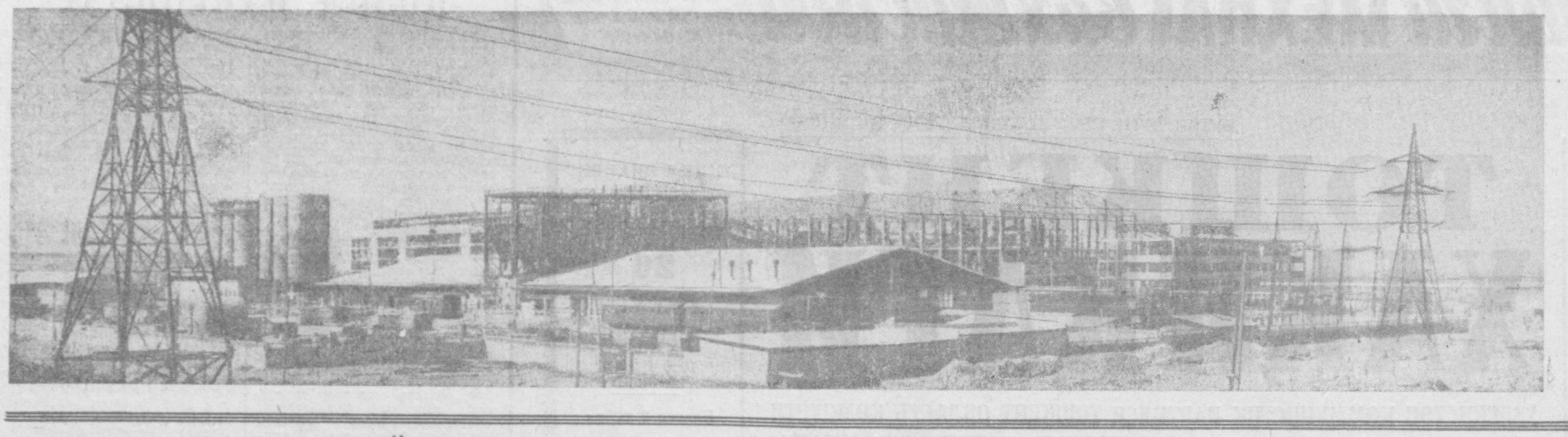

Олмалиқ химия заводи қурилишида

ОЛМАЛИҚДА бунёд этилаётган улкан химия заводининг бугунги кўриниши ана шундай. Бу ерда асосий цехларнинг корпуслари кўкка бўй чўзиб қолди. Шу кунларда янги объект қурилиши ғоят тезкорлик билан олиб борилмоқда. Меҳнатсеварлар корхонани ўз муддатида ишга тушириш учун бор имкониятлардан самарали фойдаланишяпти.

А. Тўраев фотоси.

КОММУНИСТНИНГ ЎРНИ ОЛДИНГИ САФДА

ЧИРЧИҚ ШАҲАР ПАРТИЯ ҚОМИТЕТИ ПЛЕНУМИДАН

Республикамиз химия саноатининг йирик маркази — Чирчиқ шаҳри корхоналарининг қуввати йил сайин ўсиб, тайёрлаётган маҳсулотлари ҳажми тобора кўпайиб бормоқда. Сўнгги йилларда электрохимия комбинати, «Узбекхиммаш», трансформатор заводларида янги-янги ишлаб чиқариш участкалари фойдаланишга топширилди.

Ишлаб чиқариш қувватларидан унумли фойдаланилаётганлиги туфайли беш йилликнинг ўтган йилларида ажойиб ютуқлар қўлга киритилди. 1968 йилда шаҳар саноатчилари маҳсулот реализацияси планини 101,3 процент адо этдилар. Планга қўшимча равишда кўплаб маҳсулот тайёрланди. Бошланғич ва цех партия ташкилотлари хўжаликка раҳбарликни такомиллаштириш билан бир қаторда партиявий-ташкилий ишлар самарадорлигини оширишга ҳам алоҳида эътибор бериб келмоқдалар.

Шаҳар партия комитети Ўзбекистон КП Марказий Комитети бюросининг Тошкент область партия комитети ҳисоботи юзасидан қабул қилган қарорини бажара бориб, бошланғич партия ташкилотлари ролини ва жанговарлик қобилиятини оширишда бир қатор тадбирларни кўрди. Шаҳар партия комитети бюросида бошланғич партия ташкилотларининг секретарлари тез-тез ҳисоб бериб турадиган бўлдилар. Секретарларни ўқитиш, тарбиялаш, малакаларини ошириш соҳасида кўрилган тадбирлар ҳам мақтовга лойиқдир.

Ўзбекистон КП Марказий Комитети бюросининг қарори шаҳар партия комитети пленуми ва актив йиғилишида муҳокама қилиниб, унда кўрсатилган камчиликларни бартараф этиш юзасидан қатор тадбирлар белгиланганидан бери орадан анчагина вақт ўтиб қолди.

Бу давр мобайнида бир талай ишлар амалга оширилди. Қўшимча равишда 3 та бошланғич партия ташкилоти, 6 та цех партия ташкилоти тузилди. Ҳозирги кунда цех партия ташкилотларининг сони 148 тага етган. Қўшимча 102 та партия группаси тузилиб, улар сони 165 тага етказилди.

Шаҳар партия комитети тавсияси билан ҳар бир партия ташкилоти ўзи учун перспектив иш плани тузиб олган. Перспектив план асосида иш юритаётган ташкилотларда партиявий-ташкилий, оммавий-сиёсий тадбирлар намунали йўлга қўйилган.

Шаҳар партия ташкилоти қарорда кўрсатилган камчиликларни тугата бориб, илғорлар ҳисобига партия сафларини ўстиришга, комсомолга партия раҳбарлигини яхшилашга алоҳида аҳамият бераяпти. Шу йилнинг ўтган етти ойи мобайнида 161 киши КПСС аъзолигига кандидатликка қабул қилинди. Улардан 124 киши завод ва фабрикаларнинг илғор ишчиларидир.

Комсомол ташкилотларида секретарлик қилаётган кишилардан ҳозир кўпчилиги коммунистлардир. 1967 йилда комсомол ташкилотларига бор-йўғи 15 коммунист раҳбарлик қилган бўлса, ҳозир улар сони 26 кишига етган. Шуниси қувончлики, комсомол комитети секретарларидан 63 киши олий ва ўрта махсус маълумотга эгадир. Умуман, ҳозир шаҳар бўйича 317 коммунист комсомол ишларида меҳнат қиляпти. «Узбекхиммаш» заводининг қозон-пайвандлаш цехи, электрохимия комбинатининг ҳаво парчалаш, компрессор, карбамид цехлари, «Чирчиксельмаш» заводининг 1-цехи партия ташкилотлари комсомолларни тарбиялашда, ёшлар активлигини оширишда ажойиб ютуқларни қўлга киритмоқдалар.

Шаҳар партия комитетининг яқинда бўлиб ўтган пленумида «Ўзбекистон КП Марказий Комитети бюросининг Тошкент область партия комитети ҳисоботи юзасидан қабул қилган қарорининг бажарилиши тўғрисида» доклад қилган Чирчиқ шаҳар партия комитетининг биринчи секретари Ф. Ёқубов эришилган бу ютуқлар билан бир қаторда бажарилиши лозим бўлган вазифалар устида алоҳида тўхталди.

Айрим цех партия ташкилотларида ҳали ҳам Устав қоидалари бузилиб келмоқда. «Чирчиқсельмаш» заводидаги 15 та цех партия ташкилотидан 6 тасида март ойида, 9 тасида май ойида йиғилиш ўтмай қолди. Шаҳардаги 91 бошланғич партия ташкилотидан 66 тасида коммунистлар сафи нисбатан ўсмаяпти. Ёш коммунистлар билан ишлаш ҳам талабга жавоб бермайди. Ўтган етти ой давомида беш киши кандидатликдан партия аъзолигига ўта олмади.

Бошланғич ва цех партия ташкилотлари меҳнаткашларни доҳиймиз В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги шарафига олинган социалистик мажбуриятни бажаришга тўла сафарбар этолмаяптилар. «Чирчиқсельмаш», «Узбекхиммаш», трансформатор заводлари ва бошқа бир қатор корхоналар ўтган етти ойлик топшириқни бажара олмадилар. Пировардида шаҳар бўйича етти ойлик план 99 процент адо этилди, холос. Эндиликда ҳар бир коммунистнинг авангардлик ролини ошириш, партия ташкилотларининг жанговарлик қобилиятини ўстириш, кишиларни меҳнатга муҳаббат руҳида тарбиялаш талаб этилади.

Доклад бўйича музокараларда «Узбекхиммаш» заводи партия комитетининг секретари П. Довиденко, трансформатор заводи партия комитетининг секретари Ғ. Қодиров, 160-қурилиш тресги партия комитети секретарининг ўринбосари Н. Тонких ва бошқа ўртоқлар сўзга чиқиб, қарорда кўрсатилган камчиликларни тугатиш, коммунистлар авангардлигини таъминлаш юзасидан ўз ташкилотларида амалга оширилаётган тадбирлар устида тўхталдилар.

Пленум муҳокама қилинган масала юзасидан тегишли қарор қабул қилди.

БЕКОБОДЛИКЛАР ҲИММАТИ

Бекободда Ўзбекистон металлургия заводининг директори Иброҳим Муҳамедовни йирик корхонанинг раҳбари, яхши ташкилотчигина эмас, балки халқ маорифининг жонкуяри сифатида ҳам яхши танишади. Иброҳим аканинг ташаббускорлиги, жонкуярлиги туфайли корхона бир неча йилдан буён шаҳардаги 2, 15, 16-мактабларга ҳамда 3, 4, 7, 11-болалар боғчаларига оталиқ қилиб келяпти. Бу болалар муассасалари ва илм даргоҳларида ёш авлоднинг қувнаб-яйраб ўсишлари, яхши тарбия ва пухта билим олишлари учун нимаики зарур бўлса — ҳаммаси муҳайё.

Шаҳарда Иброҳим Муҳамедов каби халқ маорифининг жонкуярлари кўп. 16-қурилиш трестининг бошқарувчиси М. Эйзельман, темир-бетон заводининг директори Н. Гринадеров, цемент комбинатининг директори Т. Тошпўлатов, 16-автобаза директори Ҳ. Қорабоев ўртоқлар ҳам маорифчиларга яқиндан ёрдам бериб келаяптилар.

Ҳақиқатан ҳам кейинги 2-3 йил ичида шаҳарда мактаблар тармоғини кенгайтириш, уларнинг моддий базасини мустаҳкамлаш, ёш авлодга таълим-тарбия беришни такомиллаштириш соҳасида катта ишлар қилинди. Мактаблар ҳузурида бир минг 600 ўринли қўшимча синф хоналари қурилди, 25 та фан кабинети очилди. 7, 8, 11, 16-саккиз йиллик мактаблар ўрта, олтинчи бошланғич мактаб эса саккиз йиллик мактабга айлантирилди. Натижада ана шу мактабларнинг саккизинчи синфларини битириб чиққан ўқувчиларнинг аксарияти 9-синфларда ўқишни давом эттирмоқдалар.

Бу йил ҳам шундай бўлди. 8-синфларни бир минг 300 ўқувчи битириб чиқди. Шулардан бир минг бир юз йигит-қиз 9-синфларда ўқишни давом эттирадилар. Қолганлари техникумларда ҳамда ҳунар-техника билим юртларида ўз билим ва малакаларини оширадилар. 10-синфларни эса 626 йигит-қиз битириб ҳаётга йўлланма олди. Шаҳар жамоатчилиги уларнинг ҳам келгуси фаолияти билан қизиқиб, мактабларни битириб чиққан ёшларга тегишли ёрдам бериш тадбирларини белгилашди. Уларнинг бир қисми олий ўқув юртларига кириш учун имтиҳон топширдилар. Кўпчилиги эса саноат корхоналари ва қурилишлар томон йўл олдилар. Бунинг учун корхона ва қурилишларда уларнинг иш жойлари аниқлаб қўйилганди. Жумладан, Ўзбекистон металлургия заводида 60 киши учун жой ажратилди, 50 дан ортиқ ўқувчи эса 16-қурилиш трестида ўз меҳнат фаолиятларини бошлади.

Умумий ўрта таълимни амалга ошириш соҳасида ана шундай ибратли ишларни қилаётган бекободликлар янги ўқув йилига ҳам кўнгилдагидек тайёргарлик кўрдилар.

— Янги ўқув йилига барвақт тайёрланиш бизда традицияга айланиб қолган,— дейди шаҳар халқ маорифи бўлимининг мудири Шахобиддин Салоҳиддинов.— Яккабоғ райони меҳнаткашларининг Мурожаатини қизғин маъқуллаб кутиб олган ва қўллаб-қувватлаган шаҳар маорифчилари ва оталиқ ташкилотлари мактабларни янги ўқув йилига тайёрлашга барвақт киришдилар. Бу соҳадаги социалистик мажбуриятларимиз меҳнаткашлар депутатлари шаҳар советининг сессиясида маъқулланди.

Мактаблар ва бошқа болалар муассасалари ремонти областдагина эмас, балки республикада ҳам биринчилар қаторида барвақт тугалланди. 19 та мактаб, 22 та болалар боғчаси, тўртта мактабдан ташқари болалар муассасаси, учта теплица, 30 та ўқув устахонаси сифатли ремонтдан чиқарилди. Ўқув қуроллари ва инвентарлар ҳам янги ўқув йилига тахт қилиб қўйилди. 16 та фан кабинети ташкил қилиниб, улар учун 26 минг 500 сўмликка яқин ўқув қуроллари сотиб олинди.

Оталик ташкилотлари мактаблар ремонтидагина эмас, балки қурилиш ишларида ҳамда болалар тарбияси ва уларнинг ёзги дам олишини уюштиришда ҳам маорифчиларга яқиндан ёрдам бердилар. Жумладан, Ўзбекистон металлургия заводи 2 ва 11-мактаблар учун ошхона бинолари, 16-қурилиш тресги эса 4 ва 13 мактаблар учун 640 ўринлик қўшимча синф хоналари қуриб бердилар. Цемент комбинати билан 16-автобаза 140 ўринлик болалар боғчалари учун бинолар қураяптилар.

Ёш авлодга таълим-тарбия берувчи ўқитувчиларнинг малакаларини ошириш, уларни янги программа бўйича ишлашга тайёрлаш соҳасида ҳам ибратли ишлар амалга оширилмоқда. Шу мақсадда шаҳарда рус тили ва адабиёти, чет тиллар ва бошланғич синфлар ўқитувчилари учун курслар ташкил қилинди. Кўпчилик ўқитувчилар марказий ва область малака ошириш институтларида курслардан ўтдилар. Биринчи синф ўқитувчилари эса область малака ошириш институти томонидан Олмалиқ шаҳрида ташкил қилинган курсларда ўқиб келдилар. Ҳозирда барча ўқитувчиларни янги программа ва дарсликлар асосида қайта тайёрлаш тадбирлари кўрилмоқда.

С. ТИЛЛАХЎЖАЕВ

ҚАРДОШЛИК АЛОҚАЛАРИ МУСТАҲКАМЛАНМОҚДА

Областимиз меҳнаткашлари билан Болгария Халқ Республикасининг Хасково округи меҳнаткашлари ўртасидаги дўстона алоқалар тобора мустаҳкамланиб боряпти. Калинин районидаги К. Маркс номли, «Ўзбекистон 40 йиллиги» колхозлари ва республика сабзавотчилик, полизчилик ва картошкачилик илмий-текшириш институтида ташкил этилган совет-болгар дўстлиги Советлари болгар халқининг социализм қуриш йўлидаги муваффақиятларини кенг пропаганда қилишда катта ташаббус кўрсатмоқда. Ўтказилаётган интернационал дўстлик кечалари қишлоқ аҳли қалбида ўчмас таассурот қолдираётир.

ЯНГИ ЎҚУВ ЙИЛИГА ТАХТ

Республикамизнинг хушманзара оромгоҳларида ҳордиқ чиқарган ўқувчилар ҳадемай ўз қадрдон мактаблари қучоғига янги куч билан қайтиб келадилар. Уларни меҳрибон ўқитувчилари ёруғ ва озода синф хоналарида кенг қучоқ очиб кутиб олади. Ҳаммага таниш бўлган биринчи қўнғироқ яна жаранглайди.

Калинин район халқ маорифи бўлимининг инспектори Йўлдош ака Оймирзаев билан район марказида қад кўтарган 1000 ўринли мактабда бўлганимизда қалбимиз бир олам қувончга тўлди. Бу бино республика сабзавотчилик, полизчилик ва картошкачилик илмий-текшириш институти томонидан бунёд этилган. Янги типда солинган синф хоналар кенг ва ёруғ. Парта ва доскалар янги бўёқдан чиққан. Йўлкалар озода, ниҳоллар, гуллар барқ уриб ётибди.

— Шредер номидаги институт коллективи кучи билан ҳам янги корпус қурилган, — дейди Йўлдош ака. — У бундан ҳам гўзал. 600 ўқувчига мўлжалланган янги корпус синф хоналари газ билан иситилади. Илгарилари бу ерда синфлар танқислиги билинарди. Энди янги корпуснинг ишга туширилиши билан ўқувчиларнинг фақат бир сменада билим олишлари учун имконият туғилди. Ён-атрофдаги 36, 12-ўрта мактаблар ремонти ҳам аллақачон тамомланиб, янги ўқув йилига тахт қилиб қўйилган. Шуниси қувончлики, 12-ўрта мактаб ўқитувчилари ва ота-оналар ўз кучлари билан 29 та синф хона, 11 та фан кабинетини тўла ремонт қилдилар. Парта, стол-стулларни бўёқдан чиқардилар.

Мактаблар ремонтини барвақт тугаллашда оталик ташкилотлари ҳам катта ёрдам кўрсатдилар. Бу ташкилотларнинг кўмаги билан райондаги 38 та мактаб капитал, 32 та мактаб жорий ремонтдан чиқарилди. Мактаб остонасига биринчи бор қадам қўядиган 4 мингдан зиёд кичкинтойлар тўла рўйхатдан ўтказилди.

Янги ўқув йилида район меҳнаткашларининг 28 мингдан ортиқ фарзанди билим олади. Улар учун шу кунгача 300 мингга яқин китоб тарқатилди, 2 миллионта дафтар сотилди. Болалар қўлда ўқув қуроллари билан 1 сентябрни орзиқиб кутишяпти.

Ч. ДОЛИМОВ.

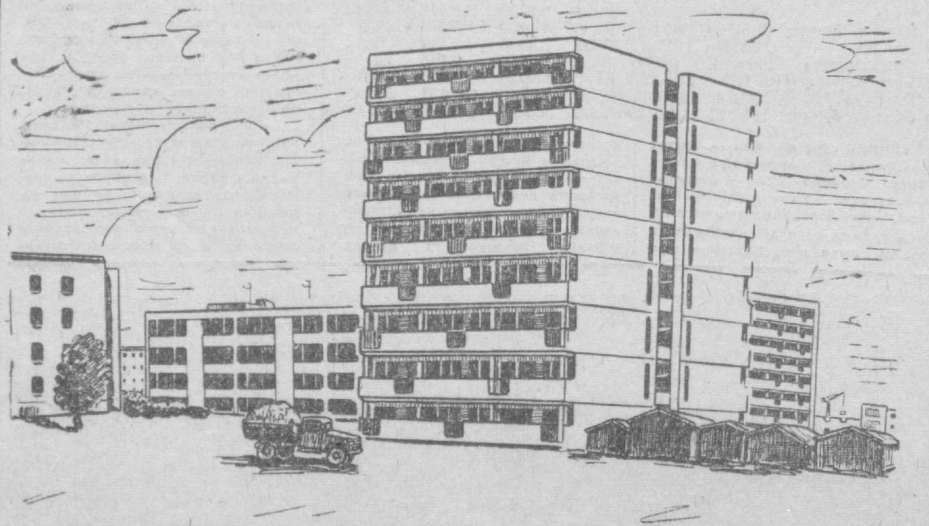

ПОЙТАХТИМИЗДА янги, шинам турар-жой бинолари ой сайин кўпайиб бормоқда. «Марказ-4» квартали ҳам таниб бўлмас даражада ўзгарди. Бу ерда қардош Россия Федерацияси қурувчилари кўплаб кўркам турар-жой биноларини бунёд этишди. Ҳаваскор рассом Абдурасул Ҳакимов чизган бу расмда ана шу бинолардан бир қисмини кўриб турибсиз.

АВГУСТ КЕНГАШЛАРИ

Ўтган ўқув йили қандай якунланди? Ўқувчиларга таълим-тарбия бериш борасида қилинган ишлар натижаси қандай бўлди? Янги ўқув йилида халқ маорифи ходимлари олдида турган асосий вазифалар нималардан иборат?

Ўқитувчиларнинг традицион август кенгашларида ана шу масалалар кенг муҳокама қилинади. Ўзбекистон ССР Маориф министрлиги коллегиясининг қарорига биноан, бугун республикамиз шаҳар ва районларида ўқитувчиларнинг август кенгашлари бошланади.

Йиғилишларда шаҳар ва район партия комитетлари секретарларининг муҳим ҳужжат — Коммунистик ва ишчи партияларнинг Москвада бўлиб ўтган Халқаро кенгаши якунлари тўғрисидаги докладлари тингланади. Халқ маорифи бўлимларининг мудирлари эса Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика Министрлар Советининг «Республикамизда ўрта умумий таълим мактаби ишини янада яхшилаш чоралари тўғрисида»ги қарори ҳамда мактаблар раҳбарлари ва педагогик коллективларнинг 1969-1970 ўқув йилидаги вазифалари юзасидан доклад қилишади.

1969-1970 ўқув йили мактабларда янги программага ўтишда муҳим босқич бўлганлиги учун ҳам август кенгашида таълим-тарбия янги талаблар асосида олиб бориш юзасидан фикр алмашинилади, турли фанларни ўқитиш соҳасида тўпланган тажрибалар умумлаштирилади.

Областимизда ҳам ўқитувчиларнинг август кенгашига катта тараддуд кўрилди. Бугун шаҳар ва районларда ўқитувчиларнинг традицион кенгашлари ўз ишини бошлайди.

УСТОЗ ШИФОКОР

Пойтахтимиздаги 2-диспансер бош врачи Восиқ ака Муҳамедов 60 ёшга тўлди.

...Восиқ аканинг ҳаёти, сермиррали фаолияти диққатга сазовордир. У 1929 йилда Хоразм округининг Хива шаҳридаги эркаклар педагогика билим юртини тугатади. Ўша пайтларда бизда саводхонлар оз бўлиб, янги авлодни тарбиялаш, уларга билим бериш асосий масала эди. Восиқ ака ҳам буни яхши тушунарди. Техникумни имтиёзли диплом билан тугатган ёш муаллим қаерда ишламасин, партия қаерга юбормасин, белгиланган вазифага сидқидилдан муносабатда бўлди. Саводсизликни тугатиш курсларида дарс бериш билан бир вақтда маҳаллаларга бориб, кишиларни билим чашмасидан баҳраманд этди. Ҳали, бидъат ҳукмронлик қилган, ҳали аёлларимиз паранжи-чачвон, тўрт девор орасида б ў л г а н б и р пайтларда у мўътабар онахонларимиз, сингилларимизни ўқитиш ҳамда ишлаб чиқаришга жалб этиш борасида фаол қатнашди.

У 1934 йилда билимини такомиллаштириш мақсадида Тошкент медицина институтига ўқишга киради.

— Шундай қарорга келишимнинг сабаби бор эди. — эслайди Восиқ ака студентлик йилларини хотирлаб. — Шифокорларнинг етишмаслиги фақат шаҳардагина эмас, область ҳамда қишлоқларда ҳам яққол сезиларди. Муаллимликдан медицина соҳасига ўтишимнинг яча бир сабаби — ён қўшнимизнинг арзимаган касаллик билан дунёдан кўз юмуши бўлди.

Инсон саломатлигини сақлаш, нажот кутиб, даво истаган беморлар дардини енгиллатишга қарор қилдим...

1939 йилда медицина институтини муваффақиятли тугатган ёш шифокор Самарқанд область Булунғур районига йўл олади. Ихтисослаштирилган даволаш муассасасида бир-икки йил врачлик қилиб, Восиқ ака тинмай малакасини ошириб борди, вақт билан ҳисоблашмай ишлади. Ҳарқалай, унинг меҳнатлари зое кетмади. Қисқа вақт ичида касалхона кенгайтирилиб, янгидан-янги медицина жиҳозлари билан бойитилди. У касалхона бош врачи лавозимига тайинланди.

— Йиллар қанчалик тез ўтади-я, — дейди бош врач қиров қўнган сочларини қўли билан тарар экан. — Ўтган дамларни эслаш киши учун бир томондан лаззатли бўлса, иккинчидан изтиробга ҳам солади. Негаки, 30—40-йилларда ҳозиргидек минг дардга даво бўлувчи дори-дармонлар, препаратлар йўқ эди. Натижада биз, врачлар ҳам бемор ҳаётини ҳар доим ҳам сақлаб қолавермас эдик...

Восиқ ака Муҳамедов 23 йилдан бери бошчилик қилаётган Чилонзор районидаги 2-диспансер шу кеча-кундузда замонавий медицинанинг энг сўнгги ютуқлари асосида жиҳозланган. Шифохона сўнгги уч йил мобайнида кенгайди. Кабинет, беморларни қабул қилиш ҳамда лабораториялар сони уч мартадан зиёдроқ ортди.

Тиниб-тинчимас, юксак ташкилотчилик қобилиятига эга бўлган бош врач бошлиқ шифохонанинг актив фаолияти натижасида бир қатор юқумли касалликлар буткул йўқолди.

— Кейинги вақтда, — дейди диспансер бош врачи, — айрим тери касалликларини гипноз қилиш орқали даволаш усулини қўллаяпмиз. Бунинг яхши томони шундаки, дори ва уколсиз беморни ишонтириш йўли билан дарддан халос этмоқдамиз.

Восиқ акалар оиласини шифокорлар оиласи деса бўлади. Унинг қизи Маъсуда ҳам, келини Дилбар ҳам, кенжатойи Венера ҳам ота изидан боришяпти. Тўлқин эса Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг ботаника институти аспиранти.

Восиқ ака 30 йилдан ортиқ шифокорлик фаолияти давомида ўнлаб малакали шогирдлар етиштирди. Медицина фанлари кандидати Абдулҳай Абдуллаев, Ҳожи Ҳидиров ва бошқалар ҳали-ҳалигача Муҳамедов билан бирга ишлашгани, унинг бой тажриба ва маҳоратини ўрганишгани ҳақида фахрланиб гапиришади.

Партия ва ҳукуматимиз ҳам Восиқ аканинг кишиларимиз саломатлиги йўлида қилган самарали меҳнатларини муносиб тақдирлаган. У 1946 йилда Улуғ Ватан уруши давридаги «Шавкатли меҳнати учун», «Меҳнатда ўрнак кўрсатгани учун», медаллари, шунингдек «Соғлиқни сақлаш аълочиси» нишонлари билан тақдирланган.

Қўлингиз дард кўрмасин, устоз!

Я. САЛИМОВ.

ТАШВИШЛИ СИГНАЛ

МАКТАБ БИНОСИ ҚАЧОН БИТАДИ

Бўстонлиқ районининг исми жисмига муносиб экан. Мен бу районга «Билим» жамиятининг йўлланмаси билан лекция ўқигани борган эдим. Бу ердаги обод қишлоқлар, гўзал тоғ манзаралари кишини мафтун қилади. Одамлари билан суҳбатлашиб, кўнглингиз кўтарилади. Уларни маданият мафтуни, десам бўлади. Ҳар бир оила ўз фарзандларини ўқитиб, тарбиялаш иштиёқида. Бу йил мактабга борадиган ва ўқиётган ўғил-қизларига кийим-кечаклар, китоб-дафтарлар сотиб олмоқдалар.

Кўпгина қишлоқларда бўлдик. Ҳамма ерда мактаблар ўқув йилига ремонтдан чиқариб тахт қилиб қўйилган. Ҳурматли ўқитувчилар ўзларининг шогирдларини қулоч ёзиб кутиб олишга мунтазирлар.

Бироқ, афсуски, Боғистонда аҳвол бошқача экан. Маълумки, мактабларда биринчи қўнғироқ чалинишига бир нечагина кун қолди. Ҳадемай, мактабларда болаларнинг чувиллагани, кулгилари эшитилади. Шунга қарамай Боғистондаги Садриддин Айний номли 42-ўрта мактаб янги ўқув йилига тайёр эмас. Қачон тайёр бўлишининг ҳам тайини йўқ. Ота-оналар, ўқитувчилар зўр ташвишда.

Маълумки, бу мактабнинг собиқ биноси тоғ тагига жойлашгани учун у ерда болаларнинг ўқиши ман этилган. Бу жуда тўғри тадбир. Бироқ, 676 бола ўқийдиган бу ўрта мактаб бошқа бино билан таъминланиши керак эди. Ҳозиргача мана шу муаммо ҳал этилмаган, мактаб учун бино йўқ.

Аввало, район ташкилотлари 42-мактабни бино билан таъминлаш вазифасини 13-совхоз маъмуриятига топширган. Аммо вақт жуда оз қолишига қарамай совхоз директори М. И. Пугачева ҳам, совхоз партия ташкилотининг секретари Ш. Султонгиров ҳам бу борада бирор иш қилганлари йўқ, деса бўлади. Ҳозиргача мактабни бино билан таъминлаш ҳамон катта муаммо бўлиб турибди. Яқиндан бери «Мактаб учун тўртта финча уй берилармиш», деган гап тарқалди. Биз қишлоқда юрганимизда шундай гапларни эшитдикку, лекин қурилиши лозим бўлган финча уйнинг ускуналарини кўрмадик. Ҳали у келтирилмаган эди. Бу мактабда янги ўқув йилини бошлаб юбориш устида район халқ маорифи бўлими ҳам, қишлоқ Совети ҳам жон куйдирмаяпти.

Район ижроия комитети ва бошқа алоқадор ташкилотлар 42-ўрта мактаб ҳолидан шошилинч равишда хабар олишлари, мактабни бино билан таъминлаш чорасини кўришлари лозим.

З. РАҲМОНЗОДА,
«Билим» жамиятининг лектори.

ТЮПКОЧИ ЗВЕНО ҲОСИЛ УЧУН КУРАШДА

Колхоздаги 15-звенода ҳосилдорлик жуда камайиб кетди. Гектар бошига зўрға 18 центнердан пахта етиштирилди. Нима қилиш керак? Правлениедагилар шу ҳақда ўйлаб қолишди.

— Бошлиқни ўзгартириш керак, — таклиф қилди йиғилганлардан бири.

— Хўш, кимни таклиф қиласиз? — сўради раис.

— Менимча Саидаҳмадни тайинласак. Ўзи механизатор. Бешолти йилдан бери пахтазорда ишлаяпти.

Дадил таклиф ҳаммага маъқул бўлди.

Бу маслаҳат 1963 йил охирида бўлган эди.

Ёш тракторчи Саидаҳмад Усмонов 1964 йили звенони бошқара бошлади. Худди ўша йили бу ерга тажрибали механизатор, пахта устаси, Василий Афанасьевич Тюпко келиб, пахтачиликни комплекс механизациялаш ва янгича усулда ишлаш тажрибаларини ёшларга ўргатди.

— Биз ҳам тюпкочи звено бўламиз, — деди Саидаҳмад.

У Тюпко ёзган мақолаларни, тюпкочилар ҳақидаги брошюраларни қунт билан ўқиб чиқди. Илғорларнинг тажрибаларини ўрганди. Энг муҳими даладаги асосий ишни техника зиммасига кўчирди.

Шу йили ҳосилдорлик гектар бошига 29 центнерга етди. 1968 йилда эса звено ҳар гектар ердан 41 центнердан пахта етиштирди.

Ҳосилдорлик нега шунча юқори кўтарилди? Бунинг сабаблари нимада?

Звено аъзолари «яхши ишлаяпмиз», «ғўза яхши ривожланаяпти», дейишарди. Сир фақат шундами?

Кейинги йилларда ёғингарчилик кўп бўлаяпти. Баҳор серташвиш келаяпти. Селлар ва дўлларни айтмайсизми. Лекин, буларнинг ҳаммасидан пахтакорнинг меҳнати, маҳорати ғолиб чиқаяпти. Бошқа звенолардаги каби бу коллективда ҳам ҳосилдорлик ошаяпти.

— Колхозимизда, — дейди Саидаҳмад ака, — ўзлаштириладиган ер йўқ. Пахта ҳосилдорлигини ҳар гектар ердан олинадиган ҳосилни ошириш ҳисобига ўстираяпмиз. Шунинг учун ҳам аъзоларнинг ҳар бири ерни ардоқлашни ўрганаяпти. Вақтида ва етарли маҳаллий ўғит жамғараяпмиз. Ерларни текислашга катта аҳамият бераяпмиз. Ғўзаларни суғориш учун етарли сув бўлишини ўйлаяпмиз. Буларнинг ҳаммаси бизга ёрдам бераяпти. Лекин, ҳосил оширишнинг жумбоғи шунинг ўзидагина эмас. Бошқа сирлари ҳам бор. Илгарилари минерал ўғитлар етишмас эди. Ҳозир бемалол етаяпти. Техника воситалари кўпаймоқда. 95 процент ҳосилни «зангори кема»да йиғиб олаяпмиз. Подборшчик, кўсак узиш ва кўсак чувиш машиналаримиз бор. Йиғим-теримни икки ойдаёқ тамомлаб, ерни баҳорга тахт қилиб қўяпмиз. Ҳосилдорликни кўпайишининг биринчи сабаби ана шунда.

Звено ерларини айландик. Тизза бўйига етган ғўза туплари бақувват, аммо кўчатлар қалин.

— Ўтган йили чигитни 60х50 схемасида жойлаштирган эдик. Бу йил 60х30 усулида экдик. Ҳар гектар ерда 90 минг ўрнига 100 минг туп ниҳол қолдириб ўстираяпмиз. Қани, синаб кўрайликчи қандай бўларкин, — дейди Саидаҳмад ака.

Звено бу йил ҳар гектар ердан 42 центнердан «оқ олтин» етиштириш мажбуриятини олган.

Ҳосил шохларидаги кўсакларни санадик. Ҳозирча ҳар туп ғўзада ўрта ҳисобда тўртта-бешта кўсак пайдо бўлган. Агар ана шу кўсаклар сони 15—16 тагача етса мажбурият бажарилиши мумкин. Звено аъзолари буни баҳордаёқ ҳисоб-китоб қилиб қўйишган.

Моҳир механизатор ва звено етакчиси ғўзанинг бу йилги ривожини ўтган йилдагига таққослаб кўрар экан, мамнун жилмаяди.

— Фақат уч-тўрт кун орқада эканмиз, етиб оламиз, — дейди

Ҳа, звенода ҳамма нарса ҳисоб-китобли. Чунки халқимиз айтганидек ҳисобини билмаган ҳамёнидан айрилиши мумкин.

1964 йилдан буён бу звенони тюпкочилар звеноси дейишади. Меҳнатнинг тўқсон процентини машиналар билан бажарилаяпти. Карталар яхлитлаштирилган. Эгат узунлиги 500 метрдан ортиқ. Кейинги йили уни янада узайтириш мўлжалланяпти. Бунда пахтани машинада териш учун кулайлик яратилиши билан бирга меҳнат унумдорлиги ҳам ошади. Барча пайкаллар битта ўқ ариқдан сув ичади. Пахтазорда бегона ўт йўқ. Чунки, коллектив ўтга қарши курашни эрта баҳорданоқ бошлаган. Далалар ажриқ илдизлари, бегона ўт манбаларидан тозаланган.

— Ғўзалар неча марта культивация қилинди? — сўраймиз звено бошлиғидан.

— Икки марта узунасига, икки марта кўндалангига культивация қилдик.

— Озиқлантириш-чи?

— Бир марта ўтказилди. Йиллик норманинг 80 процентини ерга биринчи сувдан олдин солдик. Мана, кўриб турибсиз, иккинчи сувдан кейин ғўзаларимиз ўзини тамомила тутиб олди. Йиллик норманинг қолган процентини авжи пастроқ ғўзаларга ишлатаяпмиз. Бундай ғўзалар унча кўп эмас.

Саидаҳмад ака ва унинг дўстлари ғўзаларни озиқлантиришда ҳам бу йил янгиликни синаб кўришаяпти. Ўтган йили ғўзалар икки марта озиқлантирилган бўлса, бу йил бир марта озиқлантирилди, холос. Экиннинг ҳолатига қараб парвариш қилиш деб шуни айтилади. Сув ҳам бу йил бир марта кам ичириляпти. Чунки, ердаги нам запаси етарли. Аммо, суғориш режими жуда қаттиқ. Бу иш энг тажрибали сувчилардан Асрор Рашидов ва Алимхўжа Азизхўжаевларга топширилган. Уларга қолган звено аъзолари ҳам ёрдам беришади. Звено бошлиғининг ўзи ишни назорат қилиб туради. Чунки, ғўзалар сифатли суғорилса механизатор Саидаҳмад ака қилган культивация ҳам сифатли бўлади.

Сувчилар учун ҳам, бошқа колхозчилар учун ҳам дала шийпонида барча кулайликлар яратилган. Бу ер уларнинг иккинчи уйлари бўлиб қолган.

Дала шийпони каттагина ариқ устига қурилган. Сув шарқираб оқиб ётибди. Ғир-ғир шаббада эсиб турибди. Ҳаммаёқ озода. Теваракдаги гуллар исидан дил яйрайди. Шийпонга ёзиб қўйилган шиорлар улуғ доҳий Ленин юбилейини муносиб меҳнат совғалари билан кутиб олиш, ерни, меҳнатни эъзозлаш, пахтакорлик касбини шарафлашга қаратилган. Радиоприёмник, телевизор, шахмат тахтаси, газета-журналларнинг янги сонлари — ҳамма нарса муҳайё. Звено бошлиғининг ўзи агитатор. Саидаҳмад ака ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда қишлоқ ёшлари мактабининг ўн биринчи синфини битирди. Звенонинг бошқа аъзолари ҳам шундай қилишаяпти. Тажриба билан билимни пайванд қилаётган миришкорлар беш йилликнинг тўртинчи йилида ҳам ваъдаларини бажарадилар, деган умиддамиз.

М. ҚУШОҚОВ,
Б. ЭРГАШЕВ,
Ўрта Чирчиқ районидаги Терешкова номли колхоз.

ОНА-ВАТАН БЎЙЛАБ

ДОНБАСС МАРКАЗИДА ЭНГ КАТТА ЭЛЕКТР СТАНЦИЯСИ

Ёқилғи билан ишлайдиган энг катта электр станция — Углегорск ГРЭСи қурилишидаги ишларнинг янги босқичи бошланди: бетончилар асосий бинони қуришга киришдилар. Олти юз метр узунликдаги корпус ичига ялпи қуввати 3 миллион 600 минг киловаттли электр агрегатлар жойлаштирилади. ГРЭС Донецк ҳавзасининг марказида, шахталар ёнида қурилмоқда ва шу шахталарнинг кўмири билан ишлайди. Энергетиклар учун қурилаётган янги шаҳарнинг биринчи уйлари қад кўтарди.

(ТАСС МУХБИРИ).

КРАСНОЯРСК ўлкаси. Бу ерда мамлакатимизда йирик ҳисобланган Ачинск комбинатининг биринчи навбати ишга тушиш арафасида турибди. Суратда: янги корхона цехларидан бирининг кўриниши.

Ю. БАРМИН фотоси. (ТАСС).

Дунё хабарлари

МАМЛАКАТЛАР ОДАМЛАР ВОҚЕАЛАР

СУРИЯДА ЛЕНИН КУНЛАРИ

ДАМАШҚ. ТАСС мухбири К. Ампилов хабар беради: Алеппо шаҳридаги миллий музей залида «Тасвирий санъатда Ленин образи» бадиий виставкаси очилди. Бу виставка Латакия порт шаҳрида зўр муваффақият билан намойиш қилинди. Таассуротлар дафтарига ёзилган кўпдан-кўп фикрлар Сурия халқининг В. И. Ленинга самимий ҳурмати ва муҳаббатини, унинг назарий асарлари ва революцион фаолиятига ғоят қизиқаётганлигини исбот этади.

«Тасвирий санъатда Ленин образи» виставкаси Дамашқдаги Совет маданият марказининг иштироки билан ташкил этилди. Машҳур совет рассомлари чизган суратларнинг нусхалари Хомсда ва Сириянинг бошқа йирик шаҳарларида ҳам намойиш қилинади. Виставканинг ташкил этилиши В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллик юбилейи муносабати билан Сурияда амалга оширилаётган кўп тадбирларнинг биридир.

ШОНЛИ ЮБИЛЕЙ ШАРАФИГА

БОГОТА. (ТАСС). Колумбияда В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини байрам қилиш учун тайёргарлик ишлари кенг авж олиб кетди.

Медельина шаҳрида мустақил Латин Америкаси университети ҳузуридаги социал тадқиқотлар маркази «Лениннинг ҳаёти ва фаолияти» деган мавзуда семинар ўтказди. Семинарда сўзга чиққан кишилар жаҳон пролетариати доҳийсининг ҳаёт йўли тўғрисида, унинг ўлмас асарлари «Нима қилмоқ керак», «Империализм капитализмнинг юқори босқичи», «Давлат ва революция» асарлари тўғрисида гапирдилар.

Колумбия Коммунистик ёшлар союзи ташкилоти шонли юбилейни нишонлаш мақсадида Букараманга шаҳрида тантанали йиғилиш ўтказди. Бу йиғилишда кўпгина йигит-қизларга союзнинг аъзолик билетлари, ўз ҳуқуқлари учун курашда астойдил бирдамлик кўрсатган прогрессив ёшлар ташкилотларининг вакилларига ҳар хил мукофотлар топширди.

ҚУДДУСДАГИ АЛ-АКСА МАСЖИДИДА ЁНҒИН ЧИҚДИ

БАЙРУТ, (ТАСС). Исроил агрессорлари 1967 йилнинг июнь ойида босиб олган Қуддуснинг кўҳна қисмида жойлашган Ал-Акса масжидида кеча эрталаб ёнғин чиқди, дейилади бу ердан олинган хабарда. 12-13 асрга доир кўпдан-кўп қимматли обидалар ёнғин натижасида куйиб кетди. масжиднинг жанубий қисми ва гумбазининг бир қисми ёнғиндан шикаст кўрди.

Ал-Акса масжиди мусулмонлар оламидаги муқаддас жойлар орасида учинчиси бўлиб, очилганига ўн уч асрдан зиёдроқ вақт ўтган. Бу масжид неча асрлар мобайнида зиёратгоҳ жой бўлиб, ҳозирда ҳам барча ислом мамлакатларида машҳур ҳисобланади.

Ёнғин тўғрисидаги хабар араб оламини ларзага келтирди. Куддус аҳолисидан минглаб араблар воқеа содир бўлган ерга дарҳол етиб келиб, исроил маъмурларини қадимий муқаддас жойда қасддан ёнғин чиқарди, деб айбладилар. Кеча, бугун полиция ва хавфсизлик кучлари билан тўқнашувлар бўлиб ўтди. Эски шаҳарда комендантлик соати жорий қилинди, кўчаларда ҳарбий қоравуллар пайдо бўлиб қолди.

Бугун араб жамоатчилиги ва матбуоти Ал-Акса масжидида ёнғин чиққанлигига жуда катта эътибор бермоқда. Қоҳирадаги газеталар мотамсаро қилиб чиқарилди. Улар ёнғин чиққанлиги учун жавобгарликни исроил маъмурлари зиммасига юкламоқдалар.

Иордания қироли Ҳусайн араб ва мусулмон давлатларининг бошлиқларига махсус мактуб юборди. Бу мактубда Қуддусда рўй берган офат «Бизнинг меросимизни, анъаналаримизни ва муқаддас жойларимизни ҳимоя қилиш учун кучғайратимизни ўн ҳисса оширишни талаб қилади», деб кўрсатилган.

29 августда Словакия халқи немис-фашист босқинчиларига қарши бош кўтарганига 25 йил тўлади. 1944 йилнинг 29 августида немис-фашистлари Словакияга бостириб кириб, истаган ёвузликларини қилди. Икки ой мобайнида ўн минглаб словаклар совет партизанлари ва чех кўнгиллилари билан душманга қарши кураш олиб борди. Суратда: Словакия шаҳарларидан бирида курашган ғалаён қатнашчилари.

ЧТК-ТАСС фотоси.

АНТИСОЦИАЛИСТИК КУЧЛАРНИНГ РЕЖАЛАРИ БАРБОД ЭТИЛДИ

ПРАГА, 23 август. (ТАСС). Кеча ЧССР ҳукумати сўнгги кунлардаги воқеаларни ҳамда мамлакатдаги ҳозирги аҳволни муҳокама қилди, деб хабар беради ЧТК агентлиги.

Ҳукумат антисоциалистик ва антисовет кучлар яна жипслашиш процессини тўхтатишга ва жамиятни чуқур сиёсий тангликка тортишга уриниб кўрганликларини таъкидлади.

Аммо уларнинг режалари чиппакка чиқди. Фақат бир неча жойда, дастлаввал Прага ва Брнодагина антисоциалистик кучлар тартибсизлик чиқаришга муваффақ бўлдилар. Бу ҳаракатлар натижасида каттагина моддий зарар етказилди. Қурол ўғирлаб олишга муваффақ бўлган жиноятчиларнинг айби билан беш киши ўлдирилди ва кўп киши ярадор қилинди. Жамоат тартибини қўриқлаш отрядлари ходимларининг орасида ҳам ярадорлар бор.

Ҳукумат хавфсизлик органларининг, Чехословакия Халқ армияси ва халқ милициясининг қатъий ҳаракатларига юксак баҳо берди. Улар социализм душманларига қарши курашда ғалаба қозондилар. Ҳукумат гражданларнинг катта кўпчилиги, айниқса ишчилар синфи ўйлаб конструктив позицияда турганлигини мақтаб ўтди.

МАОЧИЛАРНИНГ ГЕРМАНИЯ ФЕДЕРАТИВ РЕСПУБЛИКАСИДАГИ ЖАРЧИСИ

БОНН, (ТАСС). Ғарбий Германия милитарист ва реваншчи доираларининг газетаси «Дойче Националь — унд зольдатен-Цайтунг» ҳозирги Пекин раҳбарларини буюк давлатчилик ва босқинчилик сиёсатини ўтказаётганликлари учун кўп марталаб мақтаб келган газета. Энди бу газета Пекиннинг туҳматдан иборат пропагандасини доимий тарқатувчи органга айланиб қолди. Фактлар бу газета билан Хитой маъмурлари ўртасида бевосита алоқа боғланганлигини кўрсатиб турибди.

Газетанинг кейинги сонида редакция хитойларнинг пропаганда материалларини «бевосита Пекиндан» олаётганлиги очиқдан-очиқ таъкидланади. Шундай қилиб, жумладан Совет-Хитой чегара можаролари билан алоқадор ҳолатларни туҳмат тарзида баён қилган брошюрани редакция шундай йўл билан олган.

Ғарбий Германиянинг урушқоқ реваншчиларига хизмат қилаётган бу газета мазкур брошюрадан олиб кўчириб босган мақолада Совет территориясига бўлган ва ақлга сиғмайдиган даъволар илгари сурилади.

КОММУНИСТИК МАТБУОТ ФОНДИГА

РИМ, (ТАСС). Италия меҳнаткашлари Коммунистик матбуот фондига маблағ тўплашни давом эттирмоқдалар. Сондриода (Ломбардия области) Италия Компартияси Марказий Комитетининг органи бўлмиш «Унита» газетасининг маҳаллий фестивали охирида вилоят меҳнаткашлари коммунистик матбуот фондига 2,5 миллион лир пул топширдилар. Пезаро (Марке области) вилоятида 20 миллион лир тўпланди.

РУМИНИЯ ОЗОДЛИГИ БАЙРАМИ

БУХАРЕСТ. (ТАСС). Республика саройининг катта залида буюк миллат мажлисининг юбилей сессияси бўлиб ўтди. Бу сессия Руминия фашизм зулмидан озод этилганлигининг 25 йиллигига бағишланган эди. Сессияда депутатлардан ташқари румин жамоатчилигининг кўпдан кўп вакиллари қатнашди.

Буюк миллат мажлисининг раиси Ш. Войтек байрамга келган КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, СССР Министрлар Совети раисининг ўринбосари В. Н. Новиков бошчилигидаги Совет делегациясини ва чет эллик бошқа делегацияларни зал аҳлининг гулдурос қарсаклари остида табриклади.

Руминия Компартиясининг бош секретари, Руминия Социалистик республикаси давлат кенгашининг раиси Н. Чаушеску сессияда нутқ сўзлади.

РЕАКЦИОН СИЁСАТДАН ЮЗ ЎГИРИЛДИ

НЬЮ-ЙОРК, (ТАСС). Ўз сафларида 110 мингдан ошиқ Америка меҳнаткашларини бирлаштирган химия саноати ишчилари касаба союзи «Касаба союз ҳаракатлари бирлашмаси»га киришга қарор берганлигини эълон қилди.

Яқинда ташкил этилган бу ташкилот мамлакатдаги энг катта касаба союзлардан бири бўлган автомобиль ва авиация саноати ишчилари касаба союзи билан юк машиналари шоферлари ва омбор ишчилари касаба союзини бирлаштирган. Касаба союз бирлашмаси тинчлик учун меҳнат қилишни, касаба союзларга уюшмаган ишчиларни бирлаштиришни, камбағалликдан азоб чекаётган кишиларнинг турмуш кечириш шароитини мумкин бўлган барча йўллар билан енгиллаштиришга эришишни ўз олдига мақсад қилиб қўйди. Бу ташкилот АҚШнинг етакчи касаба союз бирлашмаси раис Жордж Мини бошчилигидаги АФТ — КПП реакцион раҳбарлигига қарши тузилган.

ХАЛТАДАГИ ХОЛОДИЛЬНИК

Овга, балиқ овлашга, қўзиқорин теришга, туристик юришга жўнаб кетатуриб, тез орада сафар халтангизга қулай сафар холодильнигини ҳам солиб олишингиз мумкин бўлади. Каунасдаги рўзғор химияси заводи «Шальтис» деган ажойиб препарат ишлаб чиқаришни ўзлаштирди. У совуқликни кун бўйи сақлайди.

Химиявий модда солинган полиэтилен халтача сувга тўлғазиб олинганидан сўнг кичкина совуқ фабрикасига айланади.

Уйда мороженое тайёрлаш, коктейл совитиш, совуқ кампресс тайёрлашда ҳам «Шальтис» дан муваффақият билан фойдаланиш мумкин. Йил охиригача салкам миллион дона «сафар холодильниги» тайёрланади.

(ТАСС мухбири).

Москвадаги М. В. Фрунзе номли ип-газлама фабрикаси тўқувчиси коммунист Мария Сергеевна Иванникова доҳиймиз В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги шарафига кўплаб хомашё ва материаллар тежаб қолиш ташаббусини бошлаб берган эди.

М. С. Иванникова меҳнат қилаётган фабрикада 1,5 мингдан ортиқ ишчи бу ажойиб ташаббусни қўллаб-қувватламоқда. Суратда: М. С. Иванникова иш устида.

И. Савинова фотоси (ТАСС).

ВЕНГРИЯНИНГ пойтахти Будапешт кундан-кун гўзаллашиб бормоқда. Шаҳарнинг жамолини очувчи замонавий муҳташам бинолар қурилмоқда. Барош номли майдонда қатновни яхшилаш мақсадида ерости йўллари қурилявпти. Суратда: Барош номли майдоннинг умумий кўриниши.

ТАСС фотохроникаси.

ОНГСИЗ БЕДОРЛАР ЁКИ ОЙДИН МАҲЛИЁЛАР

Қўшнимнинг ўғли Т. кечалари ўрнидан туриб, ҳовлида имирсилаб юрар эмиш. Ота-оналари уни ушлаб олишармишда, ўрнига келтириб ётқизиб қўйишармиш.

Ота-оналари хавотирланиб «бу нима сир» деб мендан сўрашади. Биз уларни сомнамбулизм, ёки шартли равишда «онгсиз бедорлар» ва «ойдин маҳлиёлар» десак бўлади.

Менга маълум бир оилада кечаси қиз бола бир ирғиб деворга чиқарди, ундан дарахт шохларига чирмашарди. Шу нарса бир-икки такрорланди-ю, кейин ўз-ўзидан йўқ бўлиб кетди. Қизиғи шуки, уларнинг тунги кирдикорлари ҳеч хотирада қолмайди, айтганингизда ҳайрон бўлиб, қулоқ солишади.

Драматург В. Шекспир Макбет-хонимни бундай «лунатик» ҳолатини шундай тасвирлайди: «У кроватдан турарди, тунги халатини ёпинарди, девор шкафдан қоғозлар оларди, ёзарди, ўқирди, муҳрлаб, сўнг ўрнига ётарди. Буларнинг ҳаммаси чуқур уйқу вақтида содир бўларди».

Бундан 40 йиллар муқаддам бир дорихонанинг мудири бўлган экан. У дорихонада ётиб юрар экан. Кечаси билан дорилар ўз-ўзидан тайёр бўлиб қолар экан. Ваҳоланки, бир неча рецептларга навбат етмай, эртаси кунга қолдирилар эди.

Ғойибона тайёрланган дориларнинг таркиби, миқдори, тайёрланиш усули текшириб кўрилса, бекаму кўст, одамга безиён чиқаркан.

Ажабо, кечаси келиб дори тайёрлайдиган киши ким? Бу савол, айниқса хавотирга тушган мудирнинг ўзини ларзага соларди. Бу жумбоқни ечиш учун доригарлардан бири кечаси беркиниб, дорихонада тунабди. Мижжа қоқмай тунги меҳмонни кутибди. Бир вақт қараса, мудирнинг ўзгинаси оқ халат кийиб, стол ёнида пайдо бўлибди... У рецептларни ўқиркан, керак бўлган дориларни топаркан, тарозуда тортаркан... Чамаси икки соатлардан сўнг мудир кўздан ғойиб бўлибди, яъни ётоқхонага кириб, ухлабди.

Сир аён бўлди. Қизиғи шуки, биринчидан дориларнинг тайёрланиши мутлақо тўғри, иккинчидан мудир кечаси туриб ишлагандан ўзи мутлақ бехабар.

Яна бир шунга ўхшаш воқеа келтирамиз. Бир савдогар етти йил шаҳарма-шаҳар кезиб, дарё ва денгизлардан кечиб, савдо-сотиқ билан шуғулланибди, кўп фойда кўрибди. Бир куни ўзига келиб саросимага тушиб қолибди: етти йил умрини қаерда, қандай қилиб ўтказганини билмас эмиш.

Демак, савдогар фақат кечасигина эмас, балки кечаю-кундуз, бир неча ойлаб лунатик ҳолатда бўлган. Илгарилари бир кечалик ёки бир дамлик ихтиёрсиз бедорликни «довдираш» деб аташган. Унинг сурункали хилини «савдойи» дейишган.

Буюк рус олими Илья Мечников сомнамбулизм ҳодисасини мана бундай тушунтиради: табиий сомнамбулизм пайтида инсон нормал ҳолатда ўзида бўлмаган хусусиятларни касб этади.

Инсонга аждодлардан жуда кўп механизмлар мерос бўлиб қолган. Уларнинг фаолияти кейинчалик пайдо бўлган тормозлар туфайли сўниб қолган. И. П. Павловнинг таъбири билан айтсак, мия ухлаб, ором олганда, мутлақ ҳиссиётсиз қолса, қадимий ҳаракат автоматизми тормозсизланади-да, одам онгсиз унинг ихтиёрига ўтади.

Демак, тунги, онгсиз бедорлик авлод-аждодларимизнинг қилмиш-кечирмишларининг акс-садосидир, холос.

Зарифа ЭГАМБЕРДИЕВА,
медицина фанлари кандидати.

ЎЗБЕКИСТОНДА ҚИРҒИЗ АДАБИЁТИ ВА САНЪАТИ ДЕКАДАСИ ОЛДИДАН

МИЛЛИЙ САНЪАТ АСОСЧИЛАРИ

Маданиятимиз, адабиётимиз ва санъатимиз гўё дасталанган гуллар мажмуасига ўхшайди. Турли миллат адабиёти ва санъати бир бутун социалистик маданиятни бунёд этган.

Совет ҳокимияти йилларида қардош қирғиз маданияти ҳам гуллаб — яшнади. Айниқса, тасвирий санъат бобида қардошларимиз йирик ютуқларни қўлга киритдилар. Шуниси қувончлики, тасвирий санъат соҳасида яратилган асарларнинг ҳаммаси ўзининг ҳаққоний ва миллийлиги билан ажралиб туради.

Қирғиз совет санъатини яратишда ва уни юксалтиришда рус санъаткорлари алоҳида роль ўйнадилар. Миллий санъатнинг дастлабки ривожланиш давридаёқ йирик санъаткорлардан С. Чуйков ва В. Образцов ўртоқлар қирғиз дўстлари ёнида бўлиб, улар билан бирга меҳнат қилишди. Улар яратган асарларда социалистик жамиятнинг актив қурувчилари характери шаклланди ва камол топди.

Совет тасвирий санъат усталаридан бири ҳисобланган С. Чуйков ижодида инсон билан табиат бирлиги мавжуддир. У ўз тасвирий асарларида табиатни ўзгартираётган оддий инсонни мадҳ этади. Бу хусусият «Қирғиз колхозлари қўшиғи сюжети» асарида кўзга яққол ташланиб туради. Автор мазкур иш устида салкам ўн йил ишлаган. Полотнода меҳнаткаш, яратувчи инсон билан сахий табиат ўртасидаги гармоник бирлик бўёқларда тўла ифодаланган.

Мўйқалам соҳиби «Қирғиз колхозлари қўшиғи сюжети» полотносининг марказий қисми сифатида 1948 йилда «Совет Қирғизистони қизи» асарини яратди. Бу полотнода озод қирғиз аёлининг руҳий ва маданий равнақи ўз аксини топган.

Шуниси кувончлики, полотнодаги инсон миллий, табиий пейзаж фонида берилган. Бу хусусият бошқа қаламкашлар асарларига ҳам тааллуқлидир. Ҳозир Қирғизистон табиатини шу йўналишда мадҳ этиш одат тусига кириб боряпти.

Чуйков таъсирида Қирғизистонда кўплаб миллий мўйқалам соҳиблари етишиб чиқдилар. Лекин бу барча учун бир хил йўл кўрсатилди, деган гап эмас. Ҳар бир қалам соҳиби Чуйков каби донгдорлар ижодидан ўрганган ҳолда ўз оригинал йўлларини топиб олишган. Буни биз Қирғизистоннинг биринчи миллий санъаткорларидан республика халқ рассоми Г. Айтиев ижодида тўла тасаввур этамиз.

Г. Айтиев ҳақиқатни тўлалигича томошабинга етказишга ҳаракат қилади. У ўз халқи ҳаётини яхши билганлиги учун ҳам кўпчиликка кўринмаган деталларни усталик билан топа олади. У фақатгина табиат манзараларини мадҳ этибгина қолмай, инсон ташвиши ва қувончини ҳам бадиий ифодалашга ҳаракат қилади. Шу билан санъаткорнинг фикри томошабинга тўлалигича етиб боради. Унинг асарларини кўздан кечириб, биз ҳаёлан Қирғизистон бўйлаб кезаётгандек, қардошлар билан суҳбат қураётгандек бўламиз.

Санъаткор асарларида катта мазмун кичик тасвирларга сиғдирилган. Рассомнинг «Соҳилда», «Тушлик», «Иссиқкўлда» каби сўнгги асарларида бу интилиш яна ҳам яққолроқ кўринади.

Г. Айтиев портрет жанрида ҳам мўйқалам тебратган. У яратган портретларда кишиларнинг ички кечинмалари, руҳий ҳолатлари шундайгина акс этиб туради. Айниқса қирғиз қўшиқларининг моҳир ижрочиси Муса Баетов, рассом Оқилбеков, шоир Османов, қўбизчи Чалақиз портретлари жонли ва таъсирли чиққан.

Қирғиз тасвирий санъати учун ғаллакорлар, чорвадорлар ва бошқа касб вакиллари ҳаёти, улар меҳнати ва кечинмалари асосий мавзу ҳисобланади. Турли ҳаётий воқеалар билан боғлиқ ҳолда ифодаланган бу меҳнаткашларнинг образи турли бўёқларда серқиррали чиққан.

Қирғиз санъаткорлари Совет ҳокимияти даврида коммунизмнинг актив қурувчиларига айланган озод хотин-қизлар образи устида ҳам алоҳида меҳр билан ишламоқдалар. С. Чуйков, Г. Айтиев, Л. Ильина каби санъаткорлар мўйқаламига мансуб полотноларда қирғиз аёлининг янгича характери, янгича қиёфаси ўз ифодасини топган.

Айниқса, Г. Айтиевнинг

«Иш устида» деб номланган полотносида замондош аёлларимиз образи тўлақонли чиққан. Л. Ильинанинг «Она» линогравюрасида эса волидаи меҳрибонларимиз ҳис туйғуси шундайгина сезилиб туради.

Қирғизистон санъаткорлари сўнгги йилларда замонавий мавзу билан бир қаторда тарихий темаларда ҳам асар яратишга катта эътибор бермоқдалар. 1963 йилда Қирғизистоннинг Россияга қўшиб олинган куннинг 100 йиллиги нишонланаётган бир даврда Фрунзеда юбилей бадиий кўргазмаси ташкил этилди. Бу кўргазмага турли санъаткорларнинг турли мавзуларда яратган асарлари намойиш этилди.

Томошабинлар Д. Кожахметовнинг «Мағлубиятдан сўнг», Л. Дейманднинг «Биринчи партия ячейкаси» полотнолари, Л. Ильинанинг тарихий мавзуда яратган график асарлари олдида узоқ туриб қолдилар. Бу асарларда қирғиз халқи босиб ўтган оғир ва машаққатли йўл тўлақонли қилиб ифодаланган.

Шундан кейин тарихий мавзуда битилган полотнолар сони яна ҳам кўпайди. Мана ҳозир бу соҳада кўплаб санъаткорлар мўйқалам тебратмоқдалар.

Қирғизистонда графика санъатини ривожлантираётган санъаткорлар ҳам кўплаб топилади. А. Фаворскийнинг шогирди Л. Ильина гравюра соҳасида маҳорат кўрсатиб меҳнат қиляпти. У яратган гравюраларда озод қирғиз аёли образи алоҳида бўртиб кўринади.

Қирғиз санъаткорлари сафи ёшлар ҳисобига кенгайиб боряпти. А. Воронин, М. Омарқулов, Б. Табиев каби ёш санъаткорлар тасвирий санъат бобида ўз маҳоратларини намойиш этмоқдалар.

Қирғиз адабиёти ва санъати декадаси кунларида қардошларимиз ижоди билан яна ҳам яқинроқ танишамиз. Улар эришган ютуқларни кўриб, ўз қувончимизни изҳор этамиз.

Т. ОДИЛБЕКОВ,
санъатшунос.

Шу кунларда Орджоникидзе районининг мевазор ва узумзорларида ширин-шакар мевалар ва узум ғарқ пишиб етилди. Боғлардаги ҳосилни йиғиштириб шаҳарликлар дастурхонига етказиб беришда пойтахтдаги ўқув юртларининг студентлари ҳам актив иштирок этишяпти. Бибисора Усмонова ҳам шулар жумласидандир. У Жуковский номидаги Тошкент шаҳар медицина билим юртининг учинчи курсида ўқийди. Бибисора «Қибрай» совхозининг ишчиларига мева теришда яқиндан ёрдам бераётган актив ҳашарчилардан бири. Суратларда: 1. Б. Усмонова. 2. Пишиб етилган олхўри.

Л. Глауберзон фотолари.

Пазанда маслаҳати

Ёз неъматларидан янги таомлар

Ёз нози-неъматлари: бодринг, помидори, сабзи-пиёз, карам ва болгар гармдориси каби сабзавотлар колхоз бозорларини тўлдириб юборди. Бу сабзавотларни тайёрлаётган таомингизга қанча кўп ишлатсангиз, овқатингиз шунча тотли ва мазали бўлади. Биз қуйида сабзавотлардан тайёрланган икки таомни дастурхонингизга тортиқ қилмоқчимиз.

ПОМИДОРИ ДЎЛМАСИ. Помидорини устидан паррак қилиб кесилади. Ичини ўйиб, битта тухум чақилади. Шундай қилиб, бир нечта помидорини димламага тайёрланади. Чуқурроқ товага бироз ёғ солиб унга териб қўйилади. Устидан озроқ туз солиб духовкага қўясиз. Духовкада ўртача иссиқликда 20—25 минут тургандан сўнг уни олиб, таом учун соус тайёрлайсиз. Боғи ўйиб олинган помидорини тўғраб товага ёғ солиб қовурулади. Бироз пиёз, болгар гармдориси ҳам соласиз. Туз-мурч солиб, 8—10 минут қовургандан сўнг устидан озроқ ун солиб қовурулади. Кейин сув ёки бульон солиб қайнатасиз. Соус тайёр.

Дастурхонга тортилаётганда чуқурроқ ликопчага ҳар бир киши учун иккита помидор дўлмаси ҳамда устидан соус солиб, майда қилиб тўғралган кўкпиёз ёки укроп сепиб қўйиш керак. Олти киши учун 12 та помидори (100 грамм миқдорида), 12 дона тухум, 100 грамм пиёз, 60 грамм сариёғ, 30 грамм ун, бир-икки боғлам кўкпиёз ёки укроп, туз, мурч ва болгар гармдориси таъбингизга қараб солинади.

БАҚЛАЖОН ДЎЛМАСИ. Бақлажонни кўндалангига паррак-паррак қилиб кесилади. Биринчи парракни охиригача узиб ташламасдан, иккинчи паррак билан қўшиб кесилади. Бир нечта бақлажон шундай ҳолга келтирилади.

Сўнгра қийма тайёрланади. Лаҳм қўй ёки мол гўштини мясорубкадан ўтказиб, унга майда қилиб чопилган пиёз ва туз, мурч солиб яхшилаб аралаштирилади. (Қиймага ярим пишган гуруч солса ҳам бўлади). Тайёр бўлган қиймани кесилган бақлажон орасига солинади.

Тухумни яхшилаб ийлаб ичига озроқ ун, туз солиб, (лизон) тайёрланади. Сўнгра юқорида тайёрланган бақлажоннинг икки томонига лизонни яхшилаб суркалади, кейин унга беланади.

Товага ёғ солиб қиздирилади. Дўлмани товада икки томони қизғиш тусга киргунча қовуриб, сўнгра беш минут духовкага қўйилади. Дўлма тайёр.

Таом дастурхонга тортилганда ўртача тарелкага 3 донадан солиб, устига помидори, пиёз, болгар гармдорисини майда қилиб ёғда қовуриб тайёрланган қийма солиб тортилади. Икки киши учун қуйидаги масаллиқлар етарли: бақлажон 200 грамм, гўшт 150 грамм (қийма), пиёз 80 грамм, икки дона тухум, 30 грамм ун, 100 грамм помидори, 30 грамм ёғ, 50 грамм болгар гармдориси ва туз, мурч кишининг таъбига қараб солинади.

Ш. СОЛИҲОВ,
«Гулистон» ресторанининг бош ошпази.

НИЁЗИМБЕТ НИШОНБОЕВ

1939 йилдан бери КПСС аъзоси шахсий пенсионер Ниёзимбет Нишонбоев узоқ давом этган оғир касалликдан сўнг 54 ёшида вафот этди.

Н. Нишонбоев 1915 йилда камбағал деҳқон оиласида туғилди. У ўз меҳнат фаолиятини 1936 йилда пахта заводида ишчи бўлиб бошлади. 1937 — 1941 йилларда ўртоқ Н. Нишонбоев Совет Армияси сафида хизмат қилди. Армиядан қайтгач, партиявий ишларда меҳнат қила бошлади. 1941 — 45 йилларда у Ватан озодлиги учун бўлган жангларда қатнашди.

Ўртоқ Н. Нишонбоев 1946 йилдан бошлаб Юқори Чирчиқ район саноат комбинати директори, сўнг совет ва қишлоқ хўжалик органларида раҳбарлик лавозимларида меҳнат қилди. Узоқ вақт шу райондаги Фрунзе номли ва III «Интернационал» колхозида раис бўлиб ишлади.

У 1968 йилдан бошлаб шахсий пенсионер эди.

Н. Нишонбоев колхоз ишлаб чиқаришини мустаҳкамлаш ва ривожлантиришда ўзининг муносиб ҳиссасини қўшди. Унинг Ватан олдидаги хизматлари партия ва ҳукуматимиз томонидан юксак қадрланди. Н. Нишонбоев Қизил Байроқ, Александр Невский орденлари ва Совет Иттифоқи медаллари билан мукофотланган эди.

Юксак ташкилотчилик қобилиятига эга бўлган катта қалб эгаси Ниёзимбет Нишонбоев орамиздан кетди. Бу камтарин, самимий инсоннинг хотираси уни билган барча дўстлари қалбида абадий сақланади.

Бир группа ўртоқлари.

Умар СУЛТОНОВ,

ЧЎПОН ҚЎШИҒИ

Мен отарни ҳайдайман аста,
Эҳе, яшил денгизга томон.
Тоғ шамоли эсади пастда,
Олиб мени бағрига шу он.
Дудоғимда ҳис қилдим бу чоқ,
Чечакларнинг муаттар атрин.
Хушбўй елга очганча қучоқ,
Ерни қучиб, сезаман дардин.
Ўпиб гулнинг лабидан шамол,
Олисларга олиб қочади.

Шўхликлари ёшлигим мисол,
Бошим узра атрин сочади.
Ким ўзарга ўйнаб мен билан,
Шўхликларин ташламас бир зум.
Тоғ-тошларда айтади ўлан,
Яйлов завқин этиб таранум.

Абдулҳай НОСИРОВ
таржимаси.

Жунай МАВЛОНОВ

ЯНГИ КУН

Залвор қадам ташлаб,
Мени сўроқлаб,
Шудринг доналарин
Симобдай сочиб,
Қадрдон дўстимдай
Тоғ оша ўйнаб,
Янги кун келади оғушин очиб.
Умид билан келиб,
Ноумид кетса,
Кечаги саҳий Кун
Ранжийди албат.

Ҳақли, «дангаса» деб
койиса-нетса,
Ахир қуруқ кетса
Менгадир уят.
Янги кун кетмай тур,
Бироз сабр эт!
Қалбимга қуйилиб
Келмоқда илҳом,
Шеърий гулдастамни берай
Олиб кет, —
Кўнгил чаманидан муносиб инъом!

Спорт

ИНОЯТОВНИНГ ТУПИ

Футбол ўйинларининг томошабинни қизиқтирадиган жиҳати шундаки, учрашув қандай натижа билан якунланишини ҳеч бир «башоратчи» айтиб беролмайди. Ўша командалар, ўша ўйинчилар, ўша майдон, ўша томошабинлар бўлишига қарамай, воқеалар бошқача юз беради. «Пахтакор» билан «Уралмаш»нинг иккинчи ўйини бунга мисол. Бу гал ҳамшаҳарларимиз ғалабага биринчи учрашувдагидан ҳам машаққат билан эришдилар. 69-минутда ярим ҳимоячи Аҳрол Иноятовнинг ўзи бошлаб охирига етказган комбинация ўйинни пахтакорчилар фойдасига ҳал қилди. Тошкентликлар ҳам, меҳмонлар ҳам ҳисобни ўзгартиришлари мумкин эди. Аммо пахтакорчи Бектошев ва ураллик Епишин жуда қулай вазиятларда шошиб қолдилар.

«Пахтакор» икки учрашувда тўрт очкони қўлга киритиб, ўз мавқеини мустаҳкамлашга муваффақ бўлди. Лекин ҳамшаҳарларимиз олдида ҳали жуда оғир синовлар турибди. Улардан бири 29 август куни Ереванда бўлади. Ўзбек футболчилари турнирда илгарилаб кетаётган «Арарат» билан куч синашадилар.

Арман футболчилари «Локомотив» командаси билан бўлган иккинчи ўйинда ҳам ғалабага эришдилар. Бу сафар уларнинг ғалабаси жуда ишончли бўлди — 5:1. «Қайрат» ўз майдонида «Крилья Советов» билан қайта мусобақалашиб, мағлубият аламини олди — 2:1.

Якшанба кунги учрашувлардан сўнг турнир жадвалида қуйидагича вазият юз берди:

Командалар	Ў.	Т.	О.
«Арарат»	24	30—28	26
«Пахтакор»	23	22—26	22
«Уралмаш»	24	12—22	19
«Қайрат»	23	19—27	18
«Кр. Советов»	24	23—30	16
«Локомотив»	24	16—33	14

●

ДИҚҚАТ, СТАРТГА!

Мамлакатимизнинг 29 шаҳрида СССР кубоги учун енгил атлетикачиларнинг Бутуниттифоқ мусобақалари бошланди. Биринчи марта ўтказила бошлаган бу мусобақа ғолиби «Известия» газетаси кубоги билан тақдирланади.

Зонал мусобақалардан бири бугун ва эртага Тошкентдаги «Пахтакор» стадионида ўтади. Бу ерда Ленинграднинг иккинчи командаси, Фарғона, Чирчиқ, Самарқанд, Андижон спортчилари куч синашадилар. Жами 250 дан ортиқ енгил атлетикачи стартга чиқади. Биринчи, иккинчи ўринларни олган командалар чорак финалда қатнашиш ҳуқуқига эга бўладилар. Чорак финал мусобақалари Челябинск ва Свердловск шаҳарларида бўлади.

«Известия» газетаси кубоги мусобақалари енгил атлетиканинг қарийб ҳамма турлари бўйича ўтказилиб, унинг қатнашчилари 200, 400, 800 метр масофага ҳамда 4x100, 4x400 эстафетали югуриш, баландликка, узунликка сакраш, шест билан сакраш, уч ҳатлаб сакраш, найза, диск, ядро ва молот иргитиш, юз метрга, 1500, 5000 ва 10000 метрга югуриш каби мусобақаларда иштирок этадилар. Мусобақалар финали 10-12 октябрда Нальчик шаҳрида бўлади.

МУСОБАҚАЛАР, УЧРАШУВЛАР

● «Политотдел» колхози командаси ўз майдонида «Зарафшон»ни қабул қилди, натижа 0:0.

● Мамлакат чемпионлари Киев динамочилари Москвада турнир пешқадами — «Спартак»дан 1:2 ҳисобида енгилдилар. Бу чемпионларнинг мамлакат биринчилигидаги бу йилги биринчи мағлубияти, спартакчиларнинг кетма-кет 12-ғалабаси эди. Олтин медалга даъвогарлик қилаётган Москва спартакчилари ҳозир киевликлардан уч очко ўзиб кетдилар.

● Москвалик студент А. Карпов Швецияда ўтаётган шахмат бўйича ёшлар ўртасида жаҳон биринчилиги мусобақаларининг финалида муваффақиятли ўйнамоқда. У олти ўйинда кетма-кет олтита ғалаба қозониб, биринчи ўринда бораётир.

БУКА қишлоғи тобора ободонлашмоқда. Бу ерда турли маданий-маъмурий бинолар қад кўтармоқда. Яқинда район ижроия комитети учун уч қаватли бино қуриб берилди. Суратда: район ижроия комитети биносининг умумий кўриниши. О. Абдураҳмонов фотоси.

АЖОЙИБОТЛАР ОЛАМИДА

ЭНГ ҚИЗИҚ КЎРСАТУВ

АҚШ нинг Сан—Франциско шаҳридаги телевизион марказ ўз томошабинларига «Бизнинг кўрсатувимиз ҳақида қандай фикрдасиз?» деган савол ёзилган анкета тарқатди.

Бетти Грэхэм хоним бу саволга шундай жавоб берган: «Мен ҳаммадан кўра об-ҳаво маълумоти эшитишни ёқтираман. Ҳар куни «бу маълумот эртага ёлғон бўлиб чиқади» деб бир доллардан гаров ўйнайман. Масалан, ўтган ойда мен 27 доллар ютиб олдим».

ОҚ ЧУМЧУҚ

Яқинда Брянск областининг Трубчевск шаҳрида оқ чумчуқ пайдо бўлди. Даставвал бу шаҳар аҳолисининг айтганларига киши ишонқирамасди: чунки чумчуқ бўрга ёки унга беланиб олган бўлиши мумкин. Лекин ўз кўзимиз билан кўрганимизда чумчуқнинг ҳамма ёғи оппоқ бўлиб, қанотларидагина ўз наслига хос сарғиш туслар кўринарди.

Оқ чумчуқ ўз зоти ичида ўзини бегона ҳис қилмайди. У қолган чумчуқлар билан бемалол «гурунглашиб» юрибди.

Орнитологлар — қушшунослар паррандалар дунёсидаги бу альбинизм ҳодисасини биладилар. Туғма бўёвчи модда-пигментлар етишмаслигидан табиий тус шу тахлитда йўқотилади. Бу ғоят кам учрайдиган ҳодисадир. Шунинг учун ҳам оқ бургут, қизилиштон, чуғурчуқ каби баъзи қушларнинг тулумлари жаҳон биология музейларини безаб туради.

Д. СМИРНОВ.

ВАҲШИЙ БАЛИҚ

Жанубий Америкадаги Амазонка дарёсида «пирания» деб номланган дарё балиғи яшайди. Кемаларда сузаётган ҳиндилар сувга бармоқларини ҳам тиқиб кўришга қўрқишади, негаки балиқ найзадек ўткир тишлари билан шартта узиб олиши мумкин. Дарёда бирорта жонивор ҳам шу балиқ туфайли сузолмайди — бир неча дақиқадан сўнг унинг суяклари сув юзига қалқиб чиқади.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

Реклама ва эълонлар

Телевидение

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

18.30 — **Кўрсатишлар программаси.**

Рус тилида: 18.35 — **Телеянгиликлар,** 18.50 — **Ҳайр, пионер ёзи,** 19.20—**Конвейерда янги трактор,** 19.40 — **Довюрак прогульщик** (бадиий фильм). 20.45 — **Кўрсатишлар программаси.**

Ўзбек тилида: 20.50 — **Телеянгиликлар,** 21.05 — **«Сиҳат-саломатлик»** (илмий-оммабоп программа), 21.40 — **И. В. Гёте ва шарқ поэзияси,** 22.00 — **Ўзбек кино даргоҳида** (Совет киносининг 50 йиллигига бағишланган эшиттириш).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 дан — **Фрунзе кўрсатади.**
20.00 дан — **Москва кўрсатади.**

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КУРСАТАДИ

19.00 — **Волейбол. «УЗБЕКИСТОН» — «БИРМА» командалари ўртасидаги халқаро учрашув ҳақида репортаж.**

Ўзбек тилида: 20.30 — **Концерт,** 21.00 — **Ю. Ҳамдам шеърлари,** 21.15 — **Душманлар** (телеспектакль, рус тилида).

Театр

ҲАМЗА НОМЛИ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 26/VIII да **Мудҳиш айбнома,** 27/VIII да **Мирзо Улуғбек.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 26/VIII да **Қайнона,** 27/VIII да **Ажаб савдолар.**

Кино

ҚИШКИ БИНОДА

Қизил қум — НАВОИЙ номли (ўзбек тилида), САНЪАТ САРОЙИ, «ЧАЙКА», «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун).

Ланфиер колонияси — «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун), «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (эрталаб соат 11-45 минут ва кундуз 1 яримда).

Қизларни ўғирлаш — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Олға, Франция! — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Хориган киши мадҳи — «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун).

Райк болалари — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 3, кеч 6 ва 9 да).

ЁЗГИ БИНОДА

(кеч соат 9 ва 10-40 минутда бошланади)

Қизил қум — «ФЕСТИВАЛЬ».

Хориган киши мадҳи — «ХЕВА».

Тош бағридаги достон — ТЕЛЬМАН номли.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИ 3 СЕНТЯБРДА МАВСУМНИНГ ОЧИЛИШИ

Венгер ва совет цирки артистларининг гастроллари.

Томошалар кеч соат 8 да бошланади.

Олдиндан билет сотиш кассаси очиқ.

«ПОЛИТОТДЕЛ» КОЛХОЗИ МАРКАЗИЙ СТАДИОНИДА

30 август кеч соат 7 да

«СТРОИТЕЛЬ» (Ашхабод) — «ПОЛИТОТДЕЛ» (Тошкент область)

командалари ўртасида

ФУТБОЛ

«ВОДОКАНАЛ» ТРЕСТИНИНГ ҲАММА АБОНЕНТЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

Тошкент шаҳар Совети Ижроия Комитетининг 1969 йил 21 июлдаги 211-сонли қарорига мувофиқ, 1 октябргача водопровод-канализация хўжалигини қишга тайёрлашни таклиф қиламиз, шу муносабат билан мавсумий водопроводларни узиб қўйиш, сантехника арматураларини профилактик ремонтдан чиқариш ва водопроводларни иссиқ сақлаш мақсадида уларни ўраб қўйиш керак.

Қишки шароитга тайёрланмаган водопроводлар ҳеч қандай қўшимча огоҳлантирилмасдан шаҳар тармоғидан

1 октябрдан бошлаб

узиб қўйилади

«Водоканал» трестининг «Воросбит» бўлими администрацияси.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри.

Б — 2352. ИНДЕКС — 6469. Р 16391.